

PACTE FAMILIAR PER L'ÚS DE L'SMARTPHONE

Àlex Vallejo. Comissió de Tecnologia. AFA del CEIP Dolors Monserdà-Santapau. Barcelona

v1.3

Tots ho sabem, no volen un telèfon, volen una plataforma d'oci mòbil amb connexió a Internet.

Els menors són nadius digitals i sempre sabran millor que nosaltres com utilitzar tècnicament les tecnologies d'Internet. Però és responsabilitat dels adults que ho facin amb seny i bon criteri.

Malgrat que els psicopedagogs, psicòlegs, educadors socials, advocats especialitzats en delictes informàtics i policia recomanen que els menors de 14 anys (per algun motiu és l'edat legal de referència en aquests temes) no tinguin accés lliure a Internet i recomanen l'ús d'ordinadors, portàtils i "tablets" en els espais comuns, estem donant un telèfon mòbil intel·ligent ("*smartphone*") amb connexió a Internet a nens i nenes cada cop més joves. Malgrat això, tenint en compte la nostra realitat social, aquest col·lectiu entenen que el llindar hauria d'estar al pas de primària a secundària. Així, aquest document està escrit per ser parlat amb menors a partir de darrer curs de primària.

Proposem que els conceptes aquí esmentats formin part d'un ampli i profund debat familiar relacionat amb l'ús de les tecnologies d'Internet. Proposem un pacte d'ús de l'*smartphone* com a excusa.

Aquest document inclou tres apartats.

- Els "Conceptes Preliminars" tenen per objectiu donar una mínima informació a les famílies sobre alguns conceptes clau, que entenem bàsics, a l'hora de parlar amb els nostres fills i filles sobre *smartphones*.
- El "Pacte per l'ús de l'Smartphone" conté 18 clàusules, número no casual referent històric de maduresa en la nostra cultura. Internet ha creat una esclatxa digital generacional, que és disruptiva i que ens fa percebre als menors d'avui dia més madurs del que realment són. Malgrat no mencionar-los s'han tingut en compte els conceptes de *sexting*, *grooming*, *ciberbulling*, *vamping* i *phubbing*. Aquests són els nostres 18 apartats, però us animem a que modifiqueu la llista adaptant-la a les necessitats de la vostra família.
- El darrer apartat, com a epíleg, vol aproximar de forma molt sintètica a l'esperit de "les grans corporacions d'Internet". En general són corporacions on una immensa part dels seus ingressos són per publicitat personalitzada, on posen a disposició de milions de terceres empreses la informació que saben de nosaltres. Els seus algoritmes d'intel·ligència artificial els permeten saber què necessitem en cada moment per oferir-nos anuncis a mida i en el moment oportú.

CONCEPTES PRELIMINARS

(orientats a pares i mares)

Aquest acord inclou termes i conceptes que tot menor que es connecti a Internet hauria d'entendre i assumir. El nostre sistema educatiu està sent incapaç de transmetre'ls i la majoria de famílies no ha tingut les vivències personals digitals per ser-ne conscient. En molts estats de EUA i a diversos països del nord d'Europa formen part de l'educació general bàsica.

Identitat Digital: Concepte relacionat amb la informació personal que existeix d'una persona a Internet. Tothom en té dues: la identitat digital "pública" i la "oculta".

- **Id. Dig. Oculta:** Cada cop que utilitzem Internet hi ha grans empreses (p.ex. Google, Apple, Facebook, Amazon, Movistar...) i governs (Espanya, EUA...) que graven tot el que fem de forma automatitzada. El que visitem, llegim, escrivim, veiem i escoltem. Sempre i en tot moment, des de fa més de 15 anys. Utilitzen tota aquesta informació per identificar-nos i geolocalitzar-nos. Utilitzen tècniques d'intel·ligència artificial per saber la nostra personalitat i com som: els nostres gustos, aficions, amistats i família. Els governs ho utilitzen per "seguretat nacional" i les grans empreses per mostrar-nos publicitat o vendre-ho a altres empreses. És clarament una intromissió a la privacitat personal. A Europa tenim una de les lleis més avançades del món (RGPD 2016), i fa molt curt. Als EUA fa temps que hi treballen i tampoc se'n surten. Aquesta identitat digital l'hem ajudat a crear de forma passiva, sense voler-ho, ni saber-ho. L'eina per minimitzar/anular aquest problema és l'anonimització.
  - http://internacional.elpais.com/internacional/2016/10/20/actualidad/1476970091_757096.html
- **Id. Dig. Pública:** És la identitat que tothom coneix de nosaltres i que hem ajudat a crear de forma activa. És la informació que publiquem + la informació que compartim (p.ex. xarxes socials, WattsApp) + la informació que ja existeix (BOE, diaris, web de l'escola, del club, el que diu altra gent de nosaltres a les xarxes socials, a blogs...).
  - <https://www.facebook.com/thisismedigital>
  - <https://www.youtube.com/watch?v=F7pYHN9iC9I>

Reputació Online: És l'opinió que altres persones han escrit a Internet sobre nosaltres. Es pot influir per modificar-la, però no es pot controlar ja que no depèn d'un mateix i és difícilíssim esborrar-la d'Internet.

Privacitat: Concepte relacionat amb el Dret Fonamental a la privacitat personal. Afecta a l'emmagatzematge, visualització, reenviament i entrega a altres empreses, governs o persones, de dades i informació personal relativa a una persona a través d'Internet. És informació que pot usar-se per identificar, contactar o localitzar una persona, o pot usar-se, al costat d'altres fonts d'informació per a fer-ho. La LOPD 2018 (Llei de protecció de dades personals) considera que cal protegir especialment les dades de: opinions polítiques, conviccions religioses i/o filosòfiques, l'origen racial o ètnic, de salut (física i mental), de vida sexual, d'orientació sexual, dades genètiques i dades biomètriques.

Creus que Google, Apple o Facebook coneixen la teva ideologia política, religió o salut? Google sap on vius?

Creus que han utilitzat o venut aquesta informació a altres empreses per fer-te publicitat personalitzada?

- https://es.wikipedia.org/wiki/Privacidad_en_Internet
- https://en.wikipedia.org/wiki/Internet_privacy

Anonimització: Tècnica que evita que sigui possible establir un vincle entre una dada (informació) i la persona que l'ha creat/modificat/utilitzat/llegit. Per qualsevol persona normal implica, per exemple, no ser geolocalitzat (de forma inequívoca), no ser objecte de seguiment actiu (p.ex. anuncis que ens "segueixen" de web en web), o no ser objecte de seguiment passiu (p.ex. seguiment de les nostres visites a una web).

- <http://blogthinkbig.com/navegar-de-manera-anonima/>
- <http://es.gizmodo.com/que-es-tor-y-por-que-tu-tambien-deberias-usarlo-1591372289>

FOMO ("fear of missing out"): És la por a perdre's alguna cosa. És una por a perdre's les experiències divertides o interessants que poden estar tenint altres persones (amics, coneguts). Aquesta angoixa es caracteritza per un desig de mantenir-se en contacte contínuament amb el que fan els altres, especialment a les xarxes socials i WattsApp.

Nomofòbia ("no-mobile-phone phobia"): És la por a sortir de casa sense el telèfon mòbil.

PACTE D'ÚS DE L'SMARTPHONE

“Si acceptes el mòbil també acceptes algunes normes”

Si et plau, llegeix la següent proposta de pacte. Esperem que entenguis que la nostra feina com és convertir-te en una persona equilibrada, crítica i que pugui conviure amb la tecnologia sense ser-ne esclau/va. L'incompliment d'algun punt d'aquesta llista donarà lloc a la retirada del mòbil durant una temporada.

1. És el nostre telèfon [dels pares]. Estem pagant per ell i per la connexió. Te'l cedim.
2. Sempre sabrem totes les contrasenyes del mòbil, els emails i les apps que hi ha dins. Fins als 14 anys som els responsables legals de les teves accions a Internet.
3. Si tens una trucada, respon. És un telèfon i serveix per que la gent es comuniqui. Digues hola, sigues educat/da. MAI ignoris la trucada si és del pare o de la mare.
4. S'apagarà durant la nit a les 22h (màxim) i es tornarà a encendre a les 08h (mínim). Respecta els horaris de les altres famílies i persones. Per la nit el deixaràs a un lloc visible, pactat, fora de la teva habitació.
5. Apaga'l o posa'l en silenci quan estiguis en públic. Especialment en reunions o quan hagi quedat amb una altra persona.
6. No el faràs servir a l'escola. Conversa amb la gent amb la que després et comuniquis amb el mòbil. És una habilitat social.
7. Si et cau a la banyera, al WC, a terra o es trenca, ets el/la responsable de pagar-ne la reparació. Tingues la despesa prevista en el teu pressupost.
8. No l'utilitzis per mentir o “vacil·lar” a ningú. No participis en converses o enviament d'imatges que poden ferir a altres persones. Sigues una bona persona i amic/amiga o, almenys, allunya't d'aquestes situacions.
9. No enviïs missatges, correus o diguis res a través del mòbil que no diries en persona. Ni res que no diries en veu alta amb els teus pares a l'habitació. Censura't a tu mateix/a. És importantíssim tenir-ne el control.
10. No afegixis com a contacte o a les xarxes socials a gent que no coneixes a la vida real. No et relacionis amb persones a les que no portaries a casa.
11. No enviïs, rebis, ni reenviïs imatges de les parts íntimes de ningú. No riguis. Internet és més gran i poderosa que tu. És difícilíssim fer que alguna cosa desaparegui d'Internet, inclosa la mala reputació.
12. No facis fotos ni vídeos de tot. No hi ha necessitat de documentar la teva vida sencera. Viu les teves experiències. S'emmagatzemaran a la teva memòria per sempre.
13. La teva identitat digital és important. La teva reputació online, també. Aprèn a gestionar-les.
14. La teva privacitat és molt important. Anonimitza't sempre que puguis. Mai donis informació personal online. Pregunta'ns si mai tens cap dubte.
15. Quan utilitzis el mòbil, el respecte, l'ús intel·ligent, legal, responsable, segur, privat i amb seny han de ser una prioritat. Intenta fer-ho de bon inici, és com aprendre a escriure bé, cal temps.
16. Mantinguem els ulls oberts. Mira el món que es mou al teu voltant. Pregunta't sense utilitzar Google. Intenta entendre les tecnologies, softwares i apps que utilitzes. Domina tu a la tecnologia, no al revés.
17. Aprèn a viure sense aquest aparell. De tant en tant deixa el mòbil a casa i sent-te segur/a amb aquesta decisió. No està viu ni és una extensió de tu. Has d'estar per sobre de la FOMO i la nomofòbia.
18. Si no el saps controlar te'l traurem. Ens assegurem a parlar sobre això i començarem de nou. Tu i nosaltres estem sempre aprenent. Estem al teu equip. Estem en això junts. Som un equip.

Creiem que els termes d'aquest acord són acceptables per a tu i per nosaltres. La majoria de punts d'aquest acord no només s'apliquen al mòbil, sinó també a la teva vida. Estàs creixent en un món que canvia ràpid i sense parar. És emocionant i atractiu. Sempre que puguis, pren decisions de forma senzilla. Confia en la teva poderosa ment i el teu cor gegant per sobre de qualsevol màquina, dispositiu o software. T'estimem. Desitgem que aquest aparell et faci la vida més senzilla i més complerta.

EPÍLEG: LES GRANS CORPORACIONS D'INTERNET

Cal prendre consciència:

SI UN SERVEI ÉS GRATUÏT (a internet), EL PRODUCTE ÉTS TU (i les teves dades personals)

Facebook/Instagram/Whatsapp

- [Licencia y términos de uso] “Usted le otorga a Facebook el **derecho irrevocable, perpetuo, no exclusivo, transferible y mundial** (con la autorización de acordar una licencia secundaria) de utilizar, copiar, publicar, difundir, almacenar, ejecutar, transmitir, escanear, modificar, editar, traducir, adaptar, redistribuir **cualquier contenido depositado** en el portal”.

Aquest termes ofereixen a Facebook la propietat comercial de tot el que té a veure amb la vida privada de cada persona que té un compte a facebook. Per sempre. De forma irrevocable.

- Un dels seus avenços tecnològics més rellevants dels darrers anys ha estat en algorismes de reconeixement facial i “poses” (gestos). Cada cop pot reconèixer més i millor la nostra presència en el segon pla a imatges, a més de reconèixer parentius entre persones (germans, fills, nets).
- Facebook és propietari de **Facebook, Instagram i Whatsapp**.
- Edat mínima requerida per utilitzar Facebook, Instagram i Whatsapp és 16 anys.

Google

- **Vincula i utilitza les dades (personals) de cada usuari, extreus dels serveis que utilitza.**
- Gairebé tots els serveis de Google són gratuïts.
- Els serveis de Google són (entre centenars d'altres):
  - Cercador Google, Youtube, Gmail, Blogger/Blogspot
  - Google [Maps, Earth, Flights, News, Books, Scholar, Translate,...]
  - Google [Calendar, Drive, Docs, Hangouts, Classroom, Apps for Education...]
  - Google [Adwords, DoubleClick, Analytics, Trends, Webmaster tools, ...]
  - Sistema Operatiu Android (mòbils), navegador Google Chrome
  - Hardware: Mòbils Pixel, Google Chromecast, Google Home (atenció al que implica aquest!)

Lectures Recomanades

- [En la era del Internet PostSnowden]
<http://www.elmundo.es/economia/2014/11/28/547772eee2704e295e8b457d.html>
- [Privacidad: Google te localiza siempre, quieras o no]
<https://www.publico.es/ciencias/privacidad-google-localiza-siempre-quieras-no.html>
- [Internet Hacking Is About to Get Much Worse]
<https://www.nytimes.com/2018/10/11/opinion/internet-hacking-cybersecurity-iot.html>
- [Secret Back Door in Some U.S. Phones Sent Data to China, Analysts Say]
<https://www.nytimes.com/2016/11/16/us/politics/china-phones-software-security.html>
- [China's Surveillance State Should Scare Everyone]
<https://www.theatlantic.com/amp/article/552203/>
- [Facebook Creates Software That Matches Faces Almost as Well as You Do]
<https://www.technologyreview.com/s/525586/facebook-creates-software-that-matches-faces-almost-as-well-as-you-do/>
- https://en.wikipedia.org/wiki/Privacy_concerns_with_social_networking_services
- <https://www.tastehit.com/blog/personal-data-in-personalization-and-advertising/>
- <https://www.educacion.navarra.es/documents/27590/27720/gu%C3%ADa+familias+internet+seguro/>
- <http://familiesdms.cat/2015/11/compro-un-mobil-a-la-meva-filla-de-6e-de-primaria/> :P

Aquest document està subjecte a una llicència d'autor: [Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) de Creative Commons

